

Věc C-143/20

**Shrnutí žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce podle čl. 98 odst. 1
jednacího řádu Soudního dvora****Datum doručení:**

24. března 2020

Předkládající soud:

Sąd Rejonowy dla Warszawy-Woli w Warszawie (Polsko)

Datum předkládacího rozhodnutí:

24. března 2020

Žalobce:

A

Žalovaný:

O

Předmět řízení před vnitrostátním soudem

Předmětem řízení před vnitrostátním soudem je žaloba na peněžité plnění související s tvrzeným uvedením žalobce v omyl zaměstnancem žalovaného při uzavírání smlouvy o životním pojištění spojené s investičním fondem.

Předmět a právní základ předběžných otázek

Otázka předkládajícího soudu se týká rozsahu informací, které jsou poskytovány pojištěnému spotřebiteli v případě smluv o životním pojištění spojených s investičním fondem, jehož podkladovými aktivy jsou deriváty.

Předběžné otázky

1. Musí být čl. 185 odst. 3 písm. i) směrnice 2009/138/ES ze dne 25. listopadu 2009 o přístupu k pojišťovací a zajišťovací činnosti a jejím výkonu (Solventnost II, přepracované znění, Úř. věst. 2009, L 335, s. 1, dále jen „směrnice 2009/138/ES“), čl. 36 odst. 1 ve spojení s přílohou III [částí] A

- bodem 12 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/83/ES ze dne 5. listopadu 2002 o životním pojištění [...] (dále jen „směrnice 2002/83/ES“) vykládán v tom smyslu, že v případě smluv o životním pojištění, které jsou spojeny s investičním fondem (pojistným kapitálovým fondem), jehož podkladovými aktivy jsou derivátové nástroje (nebo strukturované finanční nástroje zahrnující derivátové nástroje), je pojistitel nebo pojistník (který nabízí takové pojištění, distribuuje pojistný produkt, „prodává“ pojištění) povinen poskytnout pojištěnému spotřebiteli informace o povaze, specifikaci typu a vlastnostech (angl. *indication of the nature*, něm. *Angabe der Art*, fr. *indications sur la nature*) podkladového nástroje (derivátového nástroje nebo strukturovaného finančního nástroje zahrnujícího derivátový nástroj), nebo v tom smyslu, že je dostatečné uvedení druhu podkladových (základních) aktiv bez poskytnutí informací o vlastnostech takového instrumentu?
2. V případě odpovědi na první otázku, že pojistitel nebo pojistník (který nabízí takové pojištění, distribuuje pojistný produkt, „prodává“ pojištění spojené s investičním fondem – pojistným kapitálovým fondem) je povinen poskytnout spotřebiteli informace o povaze, specifikaci typu a vlastnostech podkladového nástroje (derivátového nástroje nebo strukturovaného finančního nástroje zahrnujícího derivátový nástroj), musí být článek čl. 36 odst. 1 směrnice 2009/138/ES ve spojení s přílohou III [část] A bodem 12 směrnice 2002/83/ES vykládán v tom smyslu, že informace o povaze, specifikaci typu a vlastnostech podkladového nástroje (derivátového nástroje nebo strukturovaného finančního nástroje zahrnujícího derivátový nástroj) poskytnutá pojištěnému – spotřebiteli musí obsahovat stejné informace, jaké vyžadují ustanovení čl. 19 odst. 3 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/39/ES ze dne 21. dubna 2004 o trzích finančních nástrojů, o změně směrnice Rady 85/611/EHS a 93/6/EHS a směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/12/ES a o zrušení směrnice Rady 93/22/EHS [...] (dále jen „směrnice 2004/39/ES“), čl. 24 odst. 4 směrnice 2014/65/EU ze dne 15. května 2014 o trzích finančních nástrojů a o změně směrnice 2002/92/ES a směrnice 2011/61/EU (Úř. věst. 2014, L 173, s. 349, dále jen „směrnice 2014/65/EU“), a sice srozumitelné informace o derivátových nástrojích a navrhovaných investičních strategiích, jejichž součástí by měly být vhodné pokyny a upozornění týkající se rizik spojených s investicemi do těchto nástrojů nebo určitých investičních strategií, a to zejména informací o metodice oceňování podkladového nástroje uplatňované pojistitelem nebo agentem pro výpočty v průběhu trvání pojistné ochrany, informací o riziku spojeném s derivátovým nástrojem a jeho emitentem včetně informací týkajících se změny hodnoty derivátového nástroje v čase, jednotlivých činitelů ovlivňujících tyto změny a míry jejich vlivu na hodnotu?
3. Musí být čl. 185 odst. 4 směrnice 2009/138/ES vykládán v tom smyslu, že v případě smluv o životním pojištění a pojištění dožití s investičním fondem (pojistným kapitálovým fondem), kde je podkladovým aktivem derivátový nástroj (nebo strukturovaný finanční nástroj zahrnující derivátový nástroj) je

pojistitel nebo pojistník (který nabízí takové pojištění, distribuuje pojistný produkt, „prodává“ pojištění) povinen poskytnout spotřebiteli – pojištěnému stejné informace, jaké vyžaduje čl. 19 odst. 3 směrnice 2004/39/ES a čl. 24 odst. 4 směrnice 2014/65/EU, tj. srozumitelné informace o derivátových nástrojích a navrhovaných investičních strategiích, jejichž součástí by měly být vhodné pokyny a upozornění týkající se rizik spojených s investicemi do těchto nástrojů nebo určitých investičních strategií, včetně zejména informací o metodice oceňování podkladového nástroje uplatňované pojistitelem nebo agentem pro výpočty v průběhu trvání pojistné ochrany, informace o riziku spojeném s derivátovým nástrojem a jeho emitentem včetně informací týkajících se změny hodnoty derivátového nástroje v čase, jednotlivých činitelů ovlivňujících tyto změny a míry jejich vlivu na hodnotu?

4. V případě kladné odpovědi na druhou nebo třetí otázku (nebo obě tyto otázky), představuje neposkytnutí požadovaných informací (uvedených ve druhé a třetí otázce) spotřebiteli – pojištěnému ze strany pojistitele nebo pojistníka, který nabízí životní pojištění spojené s investičním fondem (pojistným kapitálovým fondem), při nabízení pojištění spotřebiteli nekalou obchodní praktiku ve smyslu článku 5 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2005/29/ES ze dne 11. května 2005 o nekalých obchodních praktikách vůči spotřebitelům a o změně směrnice Rady 84/450/EHS, směrnic Evropského parlamentu a Rady 97/7/ES, 98/27/ES a 2002/65/ES a nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 2006/2004 (směrnice o nekalých obchodních praktikách) [...], nebo představuje neposkytnutí požadovaných informací klamavou obchodní praktiku ve smyslu článku 7 této směrnice?
5. V případě záporné odpovědi na druhou i třetí otázku, představuje skutečnost, že spotřebitel nebyl informován pojistitelem nebo pojistníkem, který nabízí takové pojištění, distribuuje pojistný produkt, „prodává“ pojištění spojené s investičním fondem (pojistným kapitálovým fondem), o tom, že jsou prostředky investičního fondu (pojistného kapitálového fondu) investovány do derivátových nástrojů (nebo do strukturovaných finančních nástrojů zahrnujících derivátové nástroje), nekalou obchodní praktiku ve smyslu článku 5 směrnice o nekalých obchodních praktikách, nebo představuje neposkytnutí požadovaných informací klamavou obchodní praktiku ve smyslu článku 7 této směrnice?
6. V případě záporné odpovědi na druhou i třetí otázku, představuje neposkytnutí podrobného vysvětlení spotřebiteli ze strany pojistitele nebo pojistníka nabízejícího životní pojištění spojené s investičním fondem (pojistným kapitálovým fondem) ohledně přesných vlastností finančního nástroje, do kterého jsou investovány prostředky investičního fondu (pojistného kapitálového fondu), zahrnující informace o pravidlech fungování takového instrumentu, když se jedná o derivátový nástroj (nebo strukturovaný finanční nástroj zahrnující derivátový nástroj), nekalou obchodní praktiku ve smyslu článku 5 směrnice o nekalých obchodních

praktikách, nebo představuje neposkytnutí požadovaných informací klamavou obchodní praktiku ve smyslu článku 7 této směrnice?

Relevantní ustanovení unijního práva

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/138/ES ze dne 25. listopadu 2009 o přístupu k pojišťovací a zajišťovací činnosti a jejím výkonu (Solventnost II) (přepřelované znění), zejména článek 185

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/83/ES ze dne 5. listopadu 2002 o životním pojištění, zejména článek 36 a příloha III

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/65/EU ze dne 15. května 2014 o trzích finančních nástrojů a o změně směrnic 2002/92/ES a 2011/61/EU, zejména čl. 24 odst. 4

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/39/ES ze dne 21. dubna 2004 o trzích finančních nástrojů, o změně směrnice Rady 85/611/EHS a 93/6/EHS a směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/12/ES a o zrušení směrnice Rady 93/22/EHS, zejména články 2 a 19

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2005/29/ES ze dne 11. května 2005 o nekalých obchodních praktikách vůči spotřebitelům na vnitřním trhu a o změně směrnice Rady 84/450/EHS, směrnic Evropského parlamentu a Rady 97/7/ES, 98/27/ES a 2002/65/ES a nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 2006/2004, zejména články 2, 3, 5, 6 a 7 a příloha II

Relevantní ustanovení vnitrostátního práva

Ustawa z dnia 23 sierpnia 2007 r. o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym (zákon ze dne 23. srpna 2007 o boji proti nekalým obchodním praktikám), zejména články 4 až 6

Ustawa o działalności ubezpieczeniowej z dnia 22 maja 2003 r. (zákon ze dne 22. května 2003 o pojišťovací činnosti – dále jen „zákon o pojišťovací činnosti“), zejména články 2, 12 a 13

Kodeks cywilny z dnia 23 kwietnia 1964 r. (občanský zákoník ze dne 23. dubna 1964), zejména články 805 a 808

Stručný popis skutkového stavu a původního řízení

- 1 Žalobce, který je spotřebitelem, podepsal prohlášení o přistoupení ke smlouvě o hromadném životním pojištění a pojištění dožití s pojistným kapitálovým fondem XXX uzavřeným mezi žalovaným O a životní pojišťovnou. Životní pojišťovna

byla v této smlouvě uvedena jako pojistitel, žalovaný O jako pojistník a žalobce měl mít postavení pojištěného.

- 2 Žalobce byl pojištěn ode dne 8. října 2010, což bylo potvrzeno certifikátem. Žalobce měl být krytý smlouvou po dobu 15 let. V souvislosti s tím se žalobce zavázal uhradit na účet pojistitele první platbu ve výši 4 500 PLN a následně platit běžné měsíční platby ve výši 124 PLN. Žalobce na základě této smlouvy uhradil na účet pojistitele celkem 14 420 PLN.
- 3 Na tuto smlouvu se uplatní smluvní vzory v podobě pojistných podmínek XXX, sazebníků poplatků a limitů, statutu pojistného kapitálového fondu XXX a také prohlášení o přistoupení k pojištění společně s přílohou.
- 4 Pojišťovna se zavázala vyplatit pojistné plnění v případě smrti žalobce nebo jeho dožití se konce doby, která byla krytá odpovědností. Účelem smlouvy podle dokumentů mělo být shromažďování a investování finančních prostředků pojištěného (spotřebitele, žalobce) za současného využití k tomu určeného pojistného kapitálového fondu. Pojistný kapitálový fond vznikl z uhrazené první platby a běžných měsíčních plateb (snížených o administrativní poplatek).
- 5 Platba uhrazená na začátku smlouvy představovala 20 % investované částky, tedy součtu všech plateb, které měl žalobce uhradit v průběhu celého trvání smlouvy. Investovaná částka činila 22 500 PLN.
- 6 Cílem fondu bylo zvýšení hodnoty aktiv fondu, a to zvyšováním hodnoty jeho vkladů, a ochrana investované částky ke konci doby, která byla krytá odpovědností, přičemž pojistitel nezaručoval dosažení tohoto cíle. Prostředky pojistného kapitálového fondu byly do výše 100 % investovány do certifikátů emitovaných B1, jejichž vyplacení je založeno na indexu B2. Tyto certifikáty byly oceněny v polských zlotých.
- 7 Ve statutu byla obsažena informace, že investice do certifikátů je spojená s úvěrovým rizikem emitenta. Tímto rizikem se rozumí možnost vzniku trvalé nebo dočasné neschopnosti emitenta plnit své závazky včetně odkupování vystavených certifikátů. Byla poskytnuta informace, že index byl vytvořen [společností] B3. Cílem bylo získání dynamicky profilované expozice na akciovém trhu spojeným s rozvíjejícími se státy a na trhu amerických obligací. Investiční strategie indexu v případě zjištění růstového trendu na akciovém trhu zvyšuje expozici na tomto trhu, zatímco v případě zjištění klesajícího trendu zvyšuje expozici na trhu amerických obligací.
- 8 Hodnota zůstatku na účtu po skončení doby kryté odpovědností měla být vypočtena na základě hodnoty certifikátů. Při skončení doby kryté odpovědností zajišťovaly certifikáty ochranu nominální hodnoty odpovídající částce investované ke dni ukončení smlouvy.
- 9 Po uplynutí 15 let trvání smlouvy měl žalobce obdržet plnění ve výši hodnoty zůstatku na účtu ke dni ukončení smlouvy. Podle statutu tato hodnota měla činit

nejméně částku odpovídající investované částce zvýšené o případnou pozitivní změnu indexu.

- 10 Způsob výpočtu hodnoty indexu nebyl ve smlouvě určen. Index mohl být nahrazen náhradním indexem v případě zrušení indexu původního. Smlouva nejenže neupravovala způsob výpočtu náhradního indexu, ale neupřesňovala ani situace, ve kterých mohlo dojít ke zrušení původního indexu, ani to, kdo o tom rozhodoval.
- 11 Žalobce měl právo ukončit smlouvu před uplynutím 15letého období. V tomto případě se žalovaný zavázal k provedení celkového odkupu. V takovém případě měl pojistitel pojištěnému vrátit částku ve výši hodnoty zůstatku na účtu snížené o likvidační poplatek ve výši 75 % prostředků, pokud ukončení smlouvy nastalo v prvním, druhém, třetím nebo čtvrtém roce účinnosti smlouvy, případně prostředky zaplacené žalobcem snížené postupně o menší počet procent, pokud k ukončení smlouvy došlo v následujících letech účinnosti smlouvy.
- 12 Hodnota podílové jednotky fondu byla vypočtena tím způsobem, že hodnota čistých aktiv fondu byla vydělena počtem všech jednotek fondu. Způsob výpočtu hodnoty čistých aktiv upravovat statut. Měl být proveden podle tržní hodnoty, která umožňovala věrný obraz hodnoty za současného dodržení zásady opatrného oceňování.
- 13 Ve smlouvě nebyla upravena pravidla, podle kterých byly oceňovány podílové jednotky fondu, pravidla, podle kterých měla být oceněna čistá aktiva celého fondu, ani pravidla oceňování certifikátů, do kterých měly být prostředky fondu investovány.
- 14 První platba byla přepočtena na podílové jednotky fondu podle vzorce fixně určeného ve smlouvě a upravujícího počáteční hodnotu podílové jednotky na 200 PLN. Při následných transakcích na účtu, tedy po zahájení běžných měsíčních plateb, následoval přepočet plateb na podílové jednotky fondu a přepočet hodnoty jednotek zapsaných na účtu pojištěného, jak tvrdí žalobce, neznámým způsobem, který vyplýval z toho, že pojistitel určil způsob známý pouze jemu samému, podle kterého byla stanovena hodnota podílové jednotky fondu k určitému dni.
- 15 Po více než sedmi letech účinnosti smlouvy učinil žalobce – z důvodu značného propadu hodnoty investovaných prostředků – prohlášení o odkupu.
- 16 Smlouva byla ukončena. Hodnota zůstatku na účtu žalobce ke dni 28. června 2017 činila 9 045,67 PLN (nastala ztráta hodnoty vložených prostředků, celkově 14 420 PLN, snížených o zúčtované poplatky). Z této částky byl sražen likvidační poplatek 20 %, tedy částka 1 809,13 PLN. Pojistitel nakonec vyplatil žalobci částku 7 236,54 PLN.
- 17 Žalobce se v původním řízení domáhá zaplacení částky 5 373,33 PLN jako části škody, která mu vznikla (7 183,46 PLN).

- 18 Vyslechnutý svědek – bývalý zaměstnanec žalovaného – uvedl, že při prodeji používal materiály předané pojistitelem. Byly prodiskutovány potenciální úrovně zisků. Prezentoval statut, obecné pojistné podmínky, podmínky poplatků a provizí. Tyto dokumenty byly předány pojištěnému – spotřebiteli buď ve formě výtisku, nebo ve formě souboru zaslaného e-mailem. Klient měl možnost se s těmito materiály seznámit na jednáních nebo doma.
- 19 Podle svědka bylo motivem kupování podobného produktu investování.
- 20 Svědek uvedl, že s klientem produkt prodiskutoval. Podiskutoval poplatky ze sazebníku a limity. Uvedl o produktu tolik informací, kolik vyplývá z dokumentů, a sice statutu a obecných pojistných podmínek. Uvedl, že – po odečtení nákladů na správu – existuje garance kapitálu ke konci pojistného období. Svědek neuvedl, že se jedná o bankovní vklad. Nepamatoval si, zda konkrétně žalobci toto v této věci řekl. Uvedl, že u tohoto produktu neexistovala garance zisku.
- 21 Svědek nezaručil vyplacení celé částky v každém okamžiku trvání smlouvy. Uvedl, že vyplacení závisí na hodnotě ocenění v daném okamžiku.
- 22 Svědek uvedl, že on sám všechno nevěděl, uvedl, že – podobně jako na pozici prodejce automobilů – sděloval takové informace, které měl v obdržených materiálech. Uvedl, že garance kapitálu byla stanovena na konec pojistného období, avšak v průběhu tohoto období probíhalo ocenění s odečtením likvidačního poplatku. Existoval slogan „ochrana 100 % kapitálu“.
- 23 Svědek ohledně indexů uvedl, že ne zcela věděl, o co se jedná. Přiznal, že on sám (přestože byl ekonomem) by se musel při čtení dokumentů soustředit, aby je pochopil.
- 24 Svědek nevěděl, zda smlouva poskytovala ochranu v případě změny indexu, likvidace fondu, úpadku emitenta, výše poplatků – uvedl, že by bylo nutné to ověřit v dokumentaci.
- 25 Svědek informoval o likvidačních poplatcích a metodě jejich výpočtu.
- 26 Svědek sdělil, že prostředky jsou investovány do „indexu“. Pomocí prezentace svědek vysvětlil, jak to probíhá.
- 27 Svědek nebyl schopen uvést, do čeho konkrétně byly investovány prostředky v rámci tohoto produktu.
- 28 Svědek neinformoval klienty, jakým způsobem jsou oceňována aktiva fondu. Uvedl, že by nebyl schopen toto říct, jelikož tím se zabývají licencovaní investiční poradci, kteří se těmito nástroji zabývají v příslušné finanční instituci.
- 29 Žalobce chtěl investovat peníze v podobě vkladu. Tvrdil, že pojistná rizika nebyla projednávána. Tvrdil, že mu byla poskytnuta záruka, že bude vyplaceno alespoň tolik, kolik bylo vloženo.

- 30 Žalobce to pochopil tak, že alespoň vloženou částku získá v každém okamžiku a po 15 letech získá také úroky. Kdyby žalobce věděl, že může přijít o část prostředků, nerozhodl by se pro takovou investici.
- 31 Žalobce zpochybnil pravdivost výpovědi svědka, popsal jiný průběh jednání se svědkem a kupování produktu. Uvedl, že neobdržel dokumenty, které zmínil svědek.
- 32 Soud ale dává za pravdu svědkovi, jelikož žalobce má zájem na konkrétním rozhodnutí sporu, a navíc potvrdil převzetí dokumentů svým podpisem na prohlášení.

Hlavní argumenty účastníků původního řízení

- 33 Žalobce tvrdil, že byl uveden v omyl zaměstnancem žalovaného v průběhu procesu prodeje. Zastává názor, že se stal obětí nekalých obchodních praktik uplatňovaných žalovaným, a to zejména praxe *misselingu*.
- 34 Jedním z důvodů, který žalobce považuje za základ své žaloby, je uvedení žalobce v omyl ohledně povahy investice, do jaké mají být investovány finanční prostředky. Žalobce tvrdí, že byl ujištěn, že tyto prostředky budou blokovány na speciálním účtu pojistitele, který je obdobou bankovního vkladu. Investice měla být bezpečná a stabilní, ale ve skutečnosti byly prostředky žalobce investovány do jiných aktiv.

Stručné odůvodnění žádosti

- 35 Právo pojišťovací a zajišťovací bylo v podstatném rozsahu harmonizováno směrnicí 2009/138/ES. Na pojišťovny se neuplatní směrnice 2014/65/EU (ani směrnice 2004/39/ES). Také právo ochrany hospodářské soutěže a ochrany spotřebitele se již mnoho let nachází v oblasti zájmu Unie. Za účelem sbližování právních předpisů členských států v dané oblasti byla přijata směrnice 2005/29/ES.
- 36 Za účelem provedení správného, „proevropského“ výkladu výše uvedených vnitrostátních ustanovení zákona o pojišťovací činnosti, zejména čl. 13 odst. 1 bodů 3 a 4 a čl. 13 odst. 4 bodu 3 (v rozsahu povinných náležitostí smlouvy – informačních povinností pojistitele a pojistníka, který prodává pojištění spotřebiteli – klientovi), čerpal předkládající soud ze směrnic, které byly implementovány prostřednictvím zákona o pojišťovací činnosti.
- 37 Při analýze obsahu směrnice pojal předkládající soud pochybnosti o výkladu ustanovení čl. 185 odst. 3 písm. i) směrnice 2009/138/ES, čl. 36 odst. 1 ve spojení s přílohou III [část] A bodem 12 směrnice 2002/83/ES (jakož i čl. 185 odst. 4 směrnice 2009/138/ES).

- 38 Podle předkládajícího soudu má znění polských jazykových verzí ustanovení směrnic uvedených v předchozím bodě (před závorkou) jiný význam než znění těchto ustanovení v jazycích anglickém, německém a francouzském.
- 39 Rozdíl je podle předkládajícího soudu podstatný, jelikož znění v polském jazyce ukládá pojistiteli a prodejci takového pojištění méně rozsáhlou informační povinnost než anglické, německé či francouzské znění. Polské znění totiž stanoví pouze povinnost „uvést druh základních aktiv“, avšak verze anglická, německá a francouzská ukládá povinnost předat informace o povaze, specifikaci druhu a vlastností podkladových finančních nástrojů.
- 40 V případě, že podkladovým nástrojem (aktivem investičního fondu) pojistného kapitálového fondu je derivátový nástroj (nebo strukturovaný produkt zahrnující derivátový nástroj), je rozdíl podstatný. Podle polského znění uvedených ustanovení směrnic je dostatečné uvedení druhu podkladového nástroje – uvedení, že podkladovým aktivem je derivátový nástroj (nebo strukturovaný produkt).
- 41 Dle skutkových okolností původního řízení byla žalobci, který je spotřebitelem, sdělena pouze informace, že prostředky fondu jsou investovány do certifikátů, jejichž vyplacení je založeno na indexu. Prostředky byly ve 100 % investovány do certifikátů emitovaných B1, jejichž vyplacení je založeno na indexu B2. Tyto certifikáty měly být oceněny v polských zlotých.
- 42 Za předpokladu, že správné je polské znění ustanovení, které požaduje „sdělení druhu podkladových aktiv“, bylo by nutné následně dovodit závěr, že poskytovatelé pojištění (a *de facto* investice) tento požadavek splnili.
- 43 Nicméně, dle předkládajícího soudu stanoví anglické, německé a francouzské jazykové znění přísnější požadavek, a to předložení informací nejen o druhu podkladového aktiva, ale i informací o jeho povaze, specifikaci jeho typu a vlastností. K tomu, aby byla takováto povaha popsána, se jeví jako nezbytné uvedení informací požadovaných ustanoveními čl. 19 odst. 3 směrnice 2004/39/ES a čl. 24 odst. 4 směrnice 2014/65/EU, tj. srozumitelných informací o derivátových nástrojích a o navrhovaných investičních strategiích, jejichž součástí by měly být vhodné pokyny a upozornění týkající se rizik spojených s investicemi do těchto nástrojů nebo určitých investičních strategií. Dle názoru předkládajícího soudu se bude jednat zejména o informace o metodice ocenění podkladového aktiva (derivátového nebo strukturovaného zahrnujícího deriváty) uplatňované pojistitelem nebo agentem pro výpočty v průběhu trvání pojistné ochrany, informace spojené s riziky souvisejícími s derivátovým nástrojem a jeho emitentem včetně informací týkajících se změn derivátového nástroje v čase, jednotlivých činitelů ovlivňujících tyto změny a míry jejich vlivu na hodnotu.
- 44 Zdá se, že takové povinnosti, jako jsou povinnosti uvedené v předchozím bodě, mohou být dovozeny též z čl. 185 odst. 4 směrnice 2009/138/ES, který dále posiluje znění čl. 185 odst. 3 písm. i) (v anglické, německé a francouzské verzi) a

v polské verzi ve srovnání s jiným smyslem čl. 185 odst. 3) písm. i) představuje novou kvalitu.

- 45 Pokud by tedy byl dovozen závěr, že správné je chápání ustanovení čl. 185 odst. 3 písm. i) směrnice 2009/138/ES a čl. 36 odst. 1 ve spojení s přílohu III [částí] A bodem 12 směrnice 2002/83/ES podle jejich anglické, německé a francouzské verze, nebyla by za skutkových okolností původního řízení informační povinnost podnikatele vůči spotřebiteli řádně splněna.
- 46 Předkládající soud se přiklání právě k výkladu uvedených ustanovení, která v jazykových verzích jiných než polské přiznávají spotřebiteli vyšší standard ochrany, když pojistitelé a prodejci takového pojištění ukládají širší rozsah informační povinnosti. Předkládající soud má ovšem pochybnosti, zda může přiznat spotřebiteli takovou ochranu. Proto se rozhodl položit Soudnímu dvoru předběžné otázky.
- 47 Je třeba poukázat na skutečnost, že dle okolností původního řízení se jedná o spotřebitele, který se nachází na pojišťovacím trhu pouze zdánlivě, *de facto* se jedná o spotřebitele, který nabyt investiční produkt převlečený za pojištění. Spotřebitel totiž nabyt investiční produkt, a to v podobě komplikovaného investičního produktu, ve kterém se vyskytuje derivátový nástroj, jenž je pouze „zabalen“ do smlouvy hromadného životního pojištění.
- 48 Ve světle bodů 27 a 87 odůvodnění směrnice 2014/65/EU (bodu 10 odůvodnění směrnice 2004/39/ES), ačkoli se na pojišťovny neuplatní, zdá se být odůvodněné poskytnutí zvláštní ochrany prostřednictvím rozsáhlejší informační povinnosti také spotřebitelům, kteří uzavírají smlouvy o životním pojištění s investičním fondem (ať již jako pojistníci nebo jako pojištění ve hromadné smlouvě), pokud se jedná o situaci, kdy je podkladovým aktivem investičního fondu derivátový nástroj (strukturovaný nástroj zahrnující derivátový nástroj). Dá se to zajistit tak, že pojistitelům a pojistníkům budou uloženy informační povinnosti, které jsou totožné s povinnostmi stanovenými v čl. 24 odst. 4 směrnice 2014/65/EU a čl. 19 odst. 3 směrnice 2004/39/ES.
- 49 Podle předkládajícího soudu je skutečnost, že pojistitel a pojistník prodávající pojištění, které *de facto* není určeno k zajištění pojistné ochrany, ale je investičním produktem, neposkytli spotřebiteli stejné informace, jaké předpokládá ustanovení čl. 24 odst. 4 směrnice 2014/65/EU a čl. 19 odst. 3 směrnice 2004/39/ES, nekalou obchodní praktikou, která je klamavá ve smyslu článků 5 a 7 směrnice 2005/29/ES.
- 50 Pochybnosti předkládajícího soudu vyplývají ze skutečnosti, že podle bodu 27 odůvodnění a čl. 2 odst. 1 směrnice 2014/65/EU [bodu 10 odůvodnění a čl. 2 odst. 1 písm. a) směrnice 2004/39/ES] se ustanovení těchto směrnic neuplatní na pojišťovny. Kromě toho by podle bodu 87 odůvodnění směrnice 2014/65/EU zaprvé měla být spotřebitelům v případě investic v rámci pojistných smluv zajištěna stejná ochrana. Zadruhé bod 10 odůvodnění směrnice 2005/29/ES

zmiňuje nutnost zajistit zvláště vysokou ochranu spotřebitele na trhu s finančními produkty s vysokou mírou rizika, u kterých je zakázáno vytvářet klamnou představu. To ještě posiluje odkaz v čl. 7 odst. 5 této směrnice a její příloze II na článek 19 směrnice 2004/39/ES.

- 51 Předkládající soud v dosavadní judikatuře Soudního dvora nedohledal žádné poznatky ohledně správného výkladu uvedených ustanovení směrnic. Pouhé dva rozsudky, které předkládající soud našel a které se zabývají podobnou problematikou (investičního pojištění), neposkytují odpověď na položené předběžné otázky (rozsudek Soudního dvora ze dne 1. března 2012, ve věci C-166/11, Ángel Lorenzo González Alonso v. Nationale Nederlanden Vida Cia De Seguros y Reaseguros SAE, C-166/11, ECLI:EU:C:2012:119, a rozsudek Soudního dvora ze dne 29. dubna 2015, Nationale Nederlanden Levensverzekering Mij NV v. Hubertus Wilhelmus van Leeuwen, C-51/13, ECLI:EU:C:2015:286).
- 52 Návrh odpovědi na předběžné otázky
- 53 V návaznosti na výše uvedené je podle názoru vnitrostátního soudu třeba na první otázku odpovědět tak, že čl. 185 odst. 3 písm. i) směrnice Rady 2009/138/ES a čl. 36 odst. 1 ve spojení s přílohou III [částí] A bodem 12 směrnice 2002/83/ES musí být vykládán v tom smyslu, jaký stanoví anglická, německá a francouzská verze. Tato ustanovení je třeba vykládat tak, že v případě smluv o životním pojištění, které jsou spojeny s investičním fondem (pojistným kapitálovým fondem), jehož podkladovými aktivy jsou derivátové nástroje (nebo strukturované finanční nástroje zahrnující derivátové nástroje), je pojistitel nebo pojistník (který nabízí takové pojištění, distribuuje pojistný produkt, „prodává“ pojištění) povinen poskytnout pojištěnému spotřebiteli informace o povaze, specifikaci typu a vlastnostech podkladového nástroje (derivátového nástroje nebo strukturovaného finančního nástroje zahrnujícího derivátový nástroj).
- 54 Na druhou a třetí otázku je třeba odpovědět tak, že když je prodáván *de facto* investiční produkt zahrnující derivátový nástroj, jsou pojistitel nebo pojistník (prodávající pojištění spojené s investičním fondem) povinni poskytnout spotřebiteli stejné informace, jaké vyžadují ustanovení čl. 19 odst. 3 směrnice 2004/39/ES a čl. 24 odst. 4 směrnice 2014/65/EU, a sice srozumitelné informace o derivátových nástrojích a navrhovaných investičních strategiích, jejichž součástí by měly být vhodné pokyny a upozornění týkající se rizik spojených s investicemi do těchto nástrojů nebo určitých investičních strategií, a to zejména informací o metodice oceňování podkladového nástroje uplatňované pojistitelem nebo agentem pro výpočty v průběhu trvání pojistné ochrany, informací o riziku spojeném s derivátovým nástrojem a jeho emitentem včetně informací týkajících se změny hodnoty derivátového nástroje v čase, jednotlivých činitelů ovlivňujících tyto změny a míru jejich vlivu na hodnotu.
- 55 Na čtvrtou otázku je zapotřebí odpovědět tak, že neposkytnutí informací uvedených v předchozím bodě spotřebiteli ze strany pojistitele nebo pojistníka

představuje nekalou klamavou obchodní praktiku ve smyslu článků 5 a 7 směrnice 2005/29/ES.

- 56 V případě poskytnutí takových odpovědí na otázky 1 až 4, jaké jsou navrhovány výše, již samozřejmě nebude důvodné odpovídat na otázky 5 a 6.
- 57 Kdyby ovšem byl dovozen závěr, že požadavky čl. 24 odst. 4 směrnice 2014/65/EU a čl. 19 odst. 3 směrnice 2004/39/SE nelze použít na pojistitele a pojistníky prodávající pojištění s pojistným kapitálovým fondem (z důvodu výše uvedeného vyloučení pojišťoven z působnosti těchto směrnic), pak informace pro spotřebitele o investování jeho prostředků do derivátových nástrojů (nebo do strukturovaných produktů zahrnujících derivátové nástroje) je tak zásadní, že její neposkytnutí zjevně představuje nekalou klamavou obchodní praktiku ve smyslu článků 5 a 7 směrnice 2005/29/ES, podobně, jako neposkytnutí podrobného popisu vlastností nástroje, včetně informací o pravidlech fungování takového nástroje, takže na otázku pátou a šestou je zapotřebí odpovědět kladně.